گزارش خبر
NEWSREPORT

کد خبر: ۴۷۱۹۱۸
یکشنبه ۱۲ آذر ۱۴۰۲ ۷:۲۴

دولت با سرمایه زغال سنگ چه کرد؟

# تبدیل کشور از بزرگترین دارنده منابع زغال سنگ به برترین واردکننده زغال سنگ!

قیمت زغال‌سنگ در بازارهای جهانی بسیار بالاتر از قیمت‌های داخلی است؛ موضوعی که انگیزه تولید را از تولیدکنندگان این صنعت خاکستری گرفته و نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری در این عرصه توجیه اقتصادی ندارد.

به گزارش خبرنگاران گروه صنعت و تجارت گزارش خبر، قیمت زغال‌سنگ در بازارهای جهانی بسیار بالاتر از قیمت‌های داخلی است؛ موضوعی که انگیزه تولید را از تولیدکنندگان این صنعت خاکستری گرفته و نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری در این عرصه توجیه اقتصادی ندارد. با اینکه کشور ما به عنوان بزرگ‌ترین منبع ذخیره زغال در منطقه شناخته می‌شود، اما سیاست‌های دولت باعث شده که جزو بزرگ‌ترین واردکننده‌های زغال‌سنگ باشیم.

هرچند براساس آمارها حدود ۱۴ میلیارد تن ذخیره زمین‌شناسی زغال داریم، اما سال گذشته حدود ۸۰۰ میلیون دلار زغال‌سنگ وارد کشور شده است! این مساله با توجه به تحریم‌ها و اهمیت ارزآوری به کشور عجیب به نظر می‌رسد، چراکه با این شرایط ارزی باید گفت که به صلاح اقتصاد نیست که ارز فعلی صرف واردات زغال شود، آن هم برای کامودیتی‌ای که در داخل به فراوانی یافت می‌شود.

زغال‌سنگ داخلی چه شرایطی دارد؟

زغال‌سنگ بین محصولات معدنی ایران یک محصول منحصر به فرد و در عین حال عجیب است. از یک طرف ایران جزو بزرگ‌ترین منبع ذخیره زغال منطقه به حساب می‌آید، از طرف دیگر جزو بزرگ‌ترین واردکننده‌های زغال‌سنگ منطقه است. این مساله باعث شرمندگی معدنکاران ماست که با ذخایر موجود زغال، واردات حجیمی به کشور صورت می‌گیرد. با اینکه حدود ۱۴ میلیارد تن ذخیره زمین‌شناسی زغال داریم، اما سال گذشته طبق آمار اعلامی گمرک حدود ۸۰۰ میلیون دلار زغال‌سنگ وارد کشور شده که با این شرایط ارزی باید گفت به صلاح اقتصاد کشور نیست.

درحالی که در بحث خودرو شاهدیم که برای واردکننده حاشیه سود ایجاد می‌شود و او هم به دنبال واردات است، اما در موضوع زغال ماجرا کاملا برعکس است. به‌طور مثال سال گذشته قیمت تمام‌شده زغال‌سنگ وارداتی حدودا ۱۵ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان در هر تن بود، اما قیمت زغال‌سنگ داخلی ۴ میلیون و ۶۰۰ هزار تن بوده است؛ موضوعی که تفاوت قیمت زغال داخلی و خارجی را حدود یک‌سوم قیمت نشان می‌دهد.

در این رابطه برخی مطرح می‌کنند که زغال خارجی کیفیت بهتری نسبت به زغال داخلی دارد. نظر شما چیست؟

ممکن است که برخی بحث تفاوت کیفی را مطرح کنند که باید گفت به‌طور حتم تفاوت کیفی بین زغال ایرانی و خارجی وجود دارد، اما در بحث کیفیت زغال مساله این است که بهترین و بدترین مارک‌ها نهایتا ۳۰ درصد اختلاف قیمت دارند، درنتیجه متوجه می‌شویم که اختلاف قیمت داخلی با خارجی واقعی نیست و در آن غلو شده است.

مهم‌ترین دلیل دیگر این میزان از واردات این بوده که تولید داخلی به اندازه کافی نبوده است. این مهم به این خاطر است که سرمایه‌گذاری در این حوزه صورت نمی‌گیرد و سرمایه‌ها از این مسیر هجرت کرده‌اند. در این خصوص می‌توان به مثال‌های متعددی اشاره کرد؛ از جمله اینکه زمانی حوزه زغال کرمان ۷۵۰ هزار تن تولید داشته ولی الان به ۲۵۰ هزار تن رسیده است. همچنین حوزه زغال مازندران تا ۳۰۰ هزار تن تولید داشته که امروز به ۱۲۰ هزار تن رسیده است. متاسفانه باید گفت این روند نزولی ادامه دارد و مهم‌ترین دلیل آن هم این است که برای تولیدکننده با این قیمت مقرون به صرفه نیست که دست به تولید بزند، لذا در این شرایط تقریبا پروژه جدیدی تعریف نمی‌شود و معادن فعلی آماده‌سازی جدیدی انجام نمی‌دهند. به این ترتیب عمده استخراج در حوزه آماده‌سازی‌هایی دیده می‌شود که در سالیان گذشته انجام شده و امروز معدنکار مجبور است این میزان را استخراج کند.

با توجه به شرایط فعلی وضعیت آینده زغال را چطور پیش‌بینی می‌کنید؟

با مروری بر چالش‌های رخ‌داده برای این صنعت در نیمه ابتدایی سال ۱۴۰۲ می‌توان گفت که سیاست عوارض صادراتی باعث از دست رفتن بخشی از قراردادها و بازارهای صادراتی فعالان صنعت زغال‌سنگ شد. امسال جزو سخت‌ترین سال‌ها برای صنعت زغال‌سنگ بوده، به این دلیل که قیمت‌ها نزولی بود و در حال حاضر نسبت به اسفند سال گذشته قیمت‌ها حدود ۱۰ درصد پایین‌تر آمده است. مساله مهم این است که اگر با شرایط فعلی حرکت کنیم روزبه‌روز واردات زغال بیشتر و تولید کمتر خواهد شد. براساس آمارها در هفت ماهه اول امسال حدودا ۱۲/۵ درصد تولید زغال کاهش یافته است و به همان نسبت ۸ درصد واردات زغال افزایشی شده که اگر تفاوت قیمت ۳ برابری را هم به این موضوع اضافه کنید، متوجه فاجعه ماجرا می‌شوید. وقتی تولید ۷۵۰ هزار تن به ۲۵۰ هزار تن رسیده به این معنی است که معادن به سمت کاهش تولید و تعطیلی حرکت کرده‌اند و با همین مسیر نیز ادامه می‌دهیم.

به این ترتیب تنها گزینه مورد انتظار از مسوولان این است که قیمت‌گذاری زغال به صورت منطقی انجام شود؛ وضعیتی که برای سرمایه‌گذار مقرون به صرفه باشد و بتواند با توجه به شرایط بازار و ذخایر فعلی دست به تولید بزند و حداقل محصول مورد نیاز کشور را تامین کند. امروزه در ایران قیمت

تمام‌شده هر تن زغال ۷ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان است، اما همین زغال را دولت با قیمت ۱۵ میلیون تومان وارد می‌کند. از طرفی قیمت داخلی زغال حدود ۵ میلیون تومان است. بین ۵ تا ۷ میلیون تومان اختلاف قابل‌توجهی وجود دارد و نشان می‌دهد که معادن زغال به سمت زیان‌دهی می‌روند. زغال محصولی است که اگر امروز زیان‌ده شود، همین امروز هم تعطیل نمی‌شود بلکه این مساله زمان‌بر است. به‌طور مثال برای ۵ سال بعدی از قبل زغال آماده شده است، در نتیجه هر قیمتی زغال پیدا کند محصول را بالاخره تولیدکننده باید به فروش برساند. درواقع ۸۰ درصد هزینه انجام شده، اما مهم این است که دیگر آماده‌سازی جدیدی انجام نمی‌شود و سیاست دولت بر رفتار بعدی فعال زغال تاثیر می‌گذارد. اگر این مساله حل شود جمعیت زیادی از سرمایه‌گذاران وارد عرصه می‌شوند. اطلاع دارم با اینکه در شرایط فعلی سرمایه‌گذاری حدود یک میلیون و ۸۰۰ هزار تن تولید زغال‌سنگ انجام شده، اما با ۱۰ درصد پیشرفت فیزیکی به دلیل غیراقتصادی بودن متوقف شده است! حال آنکه اگر اقتصادی باشد سرمایه‌گذاران وارد گود می‌شوند و فعالیت آغاز می‌شود.

چه تعداد نیروی انسانی در حوزه زغال مشغول به کار هستند و آیا سیاست‌های دولت بر کاهش اشتغال تاثیرگذار خواهد بود؟

به‌طور حتم، از جمله هزینه‌های دیگری که دولت با سیاست‌های اینچنینی به کشور وارد می‌کند، ضربه به نیروی کار است. مساله مهم اینکه چیزی حدود ۱۸ هزار و ۵۰۰ نفر به صورت مستقیم براساس لیست بیمه در حوزه زغال مشغول به کار هستند. درواقع ۳۵ درصد هزینه‌های زغال در ارتباط با حقوق نیروی انسانی است. این حوزه جزو معدود حوزه‌هایی است که با اندک سرمایه‌گذاری جمعیت عظیمی را سر کار گذاشته است. صنعت دیگری را نمی‌توان یافت که مثل زغال چنین تعداد نیروی انسانی‌ای را بر سر کار گمارده باشد، لذا اگر به دنبال اشتغال و کاهش واردات هستیم باید قیمت زغال را اصلاح کنیم.

منبع: جهان صنعت